

CD/104834

मा.उच्च न्यायालय, मुंबई जनहित याचिका क्र.१७६/२०१९ संदर्भात  
मा.विभागीय आयुक्त नाशिक विभाग नाशिक यांचे अध्यक्षतेखाली दि.03/01/2020 रोजी  
झालेल्या बैठकीचे इतिवृत्त

जनहित याचिका क्र.176/2012 संदर्भात आढावा घेणेसाठी मा.विभागीय आयुक्त यांचे अध्यक्षतेखाली दि.03/01/2020 रोजी सायं. 4.00 वाजता सभिती कक्ष, विभागीय आयुक्त कार्यालय येथे बैठक घेण्यात आली. बैठकीस खालील अधिकारी व कर्मचारी उपस्थित होते.

कार्य-प्रति (पद्यावरण)  
आयुक्त कार्यालय  
नाशिक महानगरपालिका  
दि. २०/०९/२०  
आयुक्त

- मा. आयुक्त, नाशिक महानगरपालिका, नाशिक
- मा.जिल्हाधिकारी, नाशिक
- मा.मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प. नाशिक
- पोलिस आयुक्त नाशिक शहर- यांचे प्रतिनिधी डी.सी.पी.नाशिक
- मा.उप आयुक्त, करमणूक शुल्क नाशिक
- शिक्षण उपसंचालक नाशिक यांचे प्रतिनिधी
- उप अभियंता, महाराष्ट्र विकास महामंडळ, नाशिक
- प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रक मंडळ नाशिक
- उपजिल्हाधिकारी भूसंपादन क्र.2 जिल्हाधिकारी कार्यालय नाशिक
- सहसंचालक नगररचना नाशिक - यांचे प्रतिनिधी
- जिल्हा माहिती अधिकारी यांचे प्रतिनिधी
- NEERI चे प्रतिनिधी
- तज्ञ व्यक्ती
- श्री. राजेश पंडीत, याचिकाकर्ते
- श्री.निशीकांत पगारे, याचिकाकर्ते.

सर्व प्रथम मा. विभागीय आयुक्त, नाशिक यांनी उपस्थित सर्वांना नवीन वर्षाच्या शुभेच्छा दिल्या. तदनंतर प्रत्येक विभाग निहाय स्थापन केलेल्या उपसमितीचा

गोदावरी प्रदुषणाच्या अनुषंगाने केलेल्या कामकाजाचा दि.11/09/2019 रोजीच्या बैठकीत दिलेल्या सूचनांच्या अनुषंगाने आढावा घेऊन सर्व संबंधित विभाग प्रमुखांना खालील प्रमाणे सूचना देण्यात आलेल्या आहेत -

अ क्र	दिनांक 11/09/2019 रोजीच्या बैठकीतील मुद्दे	संबंधित यंत्रणेकडून देण्यात आलेले स्पष्टीकरण व मा.विभागीय आयुक्त यांनी दिलेले निर्देश
1.	गोदावरी प्रदुषण नियंत्रणाचे काम ज्या कार्यालयाचे संबंधित आहे त्यांनी गोदावरील संवर्धनाचे काम प्रभावी रित्या होण्यासाठी उपसमित्या स्थापन करून दर दोन महिन्यांनी त्यांचे बैठकीचे इतिवृत्त सादर करण्याबाबत मागील दिनांक 15/01/2019 व दिनांक 15/05/2019 रोजीच्या बैठकीत निर्देश देण्यात आलेले होते.	जिल्हा परिषद, नाशिक व महानगर पालिका, नाशिक यांचे उपसमित्यांकडून गोदावरी प्रदुषणासंदर्भात केलेल्या कार्यवाहीबाबत सविस्तर चर्चा करण्यात आली सदर चर्चेनुसार मांडण्यात आलेल्या सूचना व उपाययोजनाबाबत चर्चेअंती मा.विभागीय आयुक्त यांनी खालीलप्रमाणे निर्देश दिले.

20/09/2020

पद्यावरण

पद्यावरण  
20  
20/09/2020

- गोदावरी प्रदूषणमुक्त करण्यासाठी गांव जांझग्याचा प्राथमिक अहवाल (Primary Plan) जिल्हा परिषद, बांधकाम विभागाने सादर करावा .
- तसेच नाशिकरोडचा पिण्याच्या पाण्याचा साठा प्रदूषण विरहीत करण्यासाठी संबंधित विभागांनी आवश्यक त्या उपाययोजना कराव्यात.
- विशेषतः वालदेवी नदीवरील प्रदूषण विरहित करण्यासाठी प्रगत गावांमध्ये जिल्हा परिषद व महानगर पालिकेने उपाययोजना करावी.
- नाशिक शहराची लोकसंख्या जास्त असल्याने पिण्याच्या पाण्याचे साठे देखील 60 फुट, 100 फुटांवर शिष्ट करणे गरजेचे आहे, त्यावर कमी किंमतीत काय उपाययोजना करता येतील यावर नियोजन करण्यात यावे.
- तसेच महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ नाशिक विभागाकडून आर्टिलरी सेंटरला प्रदूषण नियंत्रित करणेबाबत पत्र द्यावे असे सूचना दिल्या.
- आर्टिलरी सेंटर व आजुबाजुच्या परिसरातील ड्रेनेज लाईन पंपिंग करण्यात याव्या. तसेच ड्रेनेज लाईनची तोडफोड टाळण्यासाठी रितसर नवीन ड्रेनेज उपलब्ध करून देता येईल का यावर देखील चर्चा करण्यात आली. त्यासाठी NGO व Co-operative सोसायट्यांची मनधारणी करून त्यांचे ग्रुप पाडून त्यांचेकडून कामे करून घेता येऊ शकतात असे मा.विभागीय आयुक्तांनी सुचविले.
- गोवर्धन - जो कचरा तयार होतो तो Scientific पध्दतीने Dispose होत नसल्याने जिल्हा परिषदेने स्वखर्चाने वाहतुक करून महानगरपालिकेकडे आणून दिल्यास त्यावर महानगरपालिकेकडून कचऱ्यावर प्रक्रिया करून विल्हेवाट लावून प्रदूषण टाळता येईल असे आयुक्त, महानगरपालिका नाशिक यांनी सांगितले.
- Liquid व Solid अशा दोन प्रकारच्या कचऱ्यापासून होणारे प्रदूषण टाळण्यासाठी नाशिकमधील CSR कंपनी निधीमधून मदत घेण्यासाठी उदा. Indian Secrutiy Prss, NTBC वगैरे कंपन्यांशी जिल्हापरिषद कडून संपर्क करण्यात यावा.

2. नाशिक महानगरपालिका - श्री. वंजारी कार्यकारी अभियंता, महानगरपालिका नाशिक यांनी गंगापूर STP चे काम पूर्ण झाले असून जुन मध्ये कार्यान्वित होईल. त्यामध्ये गंगापूर, आनंदवल्ली व वरच्या भागाचा समावेश आहे.

दुसरी पाईपलाईन पिंपळगांव खांब व तपोवन खालच्या

भागातील सांडपाणी वाहून नेण्यासाठी असून तीची प्रतिदिन क्षमता 130 MLT आहे. पिंपळगांव खांब येथील ताब्यात असलेल्या जागेवर STP चे प्राथमिक काम सुरु आहे.

तिसरी पाईपलाईन आगर टाकळी भागातील सांडपाणी वाहून नेण्यासाठी असून त्याची प्रतिदिन क्षमता 110 MLT आहे.

मा.अध्यक्षांनी वरील तिन विभाग वगळून उर्वरीत नाशिक शहरातील प्रदुषण रोखण्यासाठी गटार/सांडपाणी/प्रदुषित पाणी वाहून नेण्यासाठी जे विभाग शिल्लक आहे त्या विभागासाठी सर्वेक्षण करून नवीन पाईपलाईन टाकण्यासाठी आराखडा तयार करण्यात आले आहे. त्याची अंमलबजावणी करण्याचे नियोजन करण्याच्या सुचना मा. विभागीय आयुक्त यांनी सर्व संबंधितांना दिलेल्या होत्या.

गोदावरी नदी पात्रातील तात्पुरती व इतर अतिक्रमणे कायदयानुसार काढणे आवश्यक आहे लेंडी नाला व चोपडा लॉन्स येथील मलनिस्सारण/सांडपाणी नदी पात्रात जाऊ नये म्हणून मनपाने आवश्यक ती कार्यवाही तातडीने करावी. सदरची कामे एक महिन्यात पूर्ण होतील असे मनपा अधिकाऱ्यांनी सांगितले होते.

- दि.16/09/2019 रोजी नाशिक महानगरपालिका उपसमितीची बैठक झाली. त्यामध्ये प्रदुषण टाळण्याच्यादृष्टीने, कचरा अथवा प्रदुषणासंदर्भात डिजीटल ॲपद्वारे काही तक्रार करावयाची असल्यास दोन existing toll free number 24 तास उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत त्यावर कोणीही तक्रार करू शकतो. प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने महानगरपालिकेद्वारे रेग्युलर मॉनिटरिंग करून तक्रारीचे निवारण केले जाऊ शकते असे श्री. वंजारी, कार्यकारी अभियंता नाशिक महानगरपालिका यांनी सांगितले. तसेच STP -New Standard साठी 300 ते 350 कोटी रुपये खर्च येईल. त्याबाबतचा प्रस्ताव अगोदरच पाठविलेला आहे.
- STP - Design Standard साठी केंद्र सरकारकडे निधीसाठी पाठपुरावा करण्यात यावा व केंद्र सरकारकडून मदतीस उशीर होत असेल तर महानगरपालिकेकडून Maintenance करण्यात यावा.
- 30 BOD Design चा सध्याचा आहे प्रकल्प मॉडिफाय करून 10BDD वर आणल्यास system वर दबाव वाढेल म्हणून त्यासाठी लागणारी मशिनरी आणावी लागेल. म्हणून जुना प्लांट व नवीन प्लांट एकाच जागेमध्ये उपलब्ध होऊ शकतो का? जेणेकरून एखादया वेळेस एक प्लांट अचानक बंद पडल्यास दुसऱ्या प्लांटमार्फत सांडपाणी प्रक्रीयेचे काम सुरु राहील. त्याकरीता जुन्या प्रकल्पाचा दुरुस्तीचा खर्च व नवीन प्रकल्पाचा खर्च याबाबत नियोजन कसे करता येईल असा मा.विभागीय आयुक्त यांनी मुद्दा उपस्थित केला.
- महिंद्रा हरियाली, आर्मस्ट्रॉंग अंबड, आयटीआय अशावेगवेगळ्या ठिकाणहून पाण्याचे नमूने गोळा केले व दूषित अहवालानुसार महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, नाशिक यांनी पाच लोकाना नोटीस पाठविली आहे. 140 युनीट पैकी 1 युनीट (प्रथमेश युनीट) बंद करण्यात आले आहे. तसेच 4 युनीट अगोदरच बंद केले आहेत असे महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या अधिकाऱ्यांनी सांगितले.
- Industrial Waste अजिबात गोदावरी नदीमध्ये जाता कामा नये. ज्या कंपन्या/युनीट्स अधिक क्षमतेने

		<p>रसायनयुक्त सांडपाण्याचा गोदावरी नदीत विमर्ग करतात त्यांच्यावर प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने जास्तीत जास्त कठोर कारवाई करावी व Pollution Improvement केल्यानंतर त्यांना UNIT पूर्ववत चालू करण्याची पूर्वपरवानगी देण्यात यावी. प्रदूषण मंडळाने किती UNIT बंद केले त्याची माहिती देखिल द्यावी.</p>
3.	<p>प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ नाशिक - मा. विभागीय आयुक्त नाशिक विभाग नाशिक यांनी प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ यांना खालील नमूद सुचना मागील बैठकीत दिलेल्या होत्या</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>गोदावरी प्रदुषणाबाबत प्राप्त तक्रारींचे तातडीने निराकरण करण्याच्या सुचना मा.विभागीय आयुक्त यांनी महानगरपालिका व पर्यावरणाशी संबंधित विभागास दिल्या होत्या. याबाबत स्मार्ट सिटी आराखड्यात नियोजन करण्यात येत असल्याचे महानगरपालिका अधिकाऱ्यांनी सांगितले होते.</li> <li>सांडपाण्यावर प्रक्रिया करून सांडपाण्याचा वापर बगीचे, झाडे सुशोभीकरणासाठी करता येतो किंवा कसे ते पहावे.</li> <li>गोदावरी नदी पात्रातील जुने पाण्याचे स्रोत शोधून ते जिवंत करण्यासाठी महानगर पालिकेने पर्यावरण विभाग व महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ यांच्या मदतीने अभ्यास करून योग्य कार्यवाही करावी. तसेच जिवंत स्रोत व नदीतील पाणी नमुने जिल्हा परिषदेने तपासणी करावी.</li> </ol>	<ul style="list-style-type: none"> <li>स्मार्ट सिटी विभाग व जलसंपदा विभागाला पत्र द्यावे.</li> <li>गोदावरील नदीपात्रातील जुने ऐतिहासिक कुंड आहेत त्या ठिकाणी त्यांचे जुने फोटो घेऊन ते मुख्य प्रवाहाला जोडण्याकरीता 5 ते 10 मीटर एवढ्या खोलीची Drill घेऊन त्याठिकाणी जिवंत झरे सापडतील अशी कार्यवाही करण्यात यावी असे समितीमध्ये ठरविण्यात आले. तथापि, आयुक्त, महानगर पालिका नाशिक यांनी, मागील तीन वर्षात प्रस्तुत विषयासंदर्भात स्मार्ट सिटी विभागाने स्मार्ट सिटी योजनेतर्गत काही योजना आखल्या असण्याची शक्यता असल्याने प्रथम त्यांचे ऐकून घेणे आवश्यक आहे असा मुद्दा उपस्थित केला.</li> <li>त्यामुळे प्रस्तुत विषयासंदर्भात स्मार्ट सिटी, सी.इ.वो. यांचे कडून प्रथम त्यांचे वैज्ञानिक अभिप्राय घेणेत यावे असे मा.विभागीय आयुक्त, नाशिक यांनी सांगितले.</li> <li>तसेच स्मार्ट सिटी विभागाच्या मुख्य कार्यकारी यांचेशी सदर विषयाबाबत एकदा चर्चा करण्यात यावी व त्यांना पुढील बैठकीत आमंत्रित करण्यात यावे.</li> </ul>
4.	जिल्हापरिषद, गोदावरी संवर्धनाचा प्रचार व प्रसार करणे	जिल्हापरिषद व महानगरपालिका शिक्षण उपसंचालक यांनी गोदावरी प्रदुषण रोखण्यासाठी जनजागृती करावी. तसेच विभागीय व जिल्हा माहिती अधिकारी यांनी याबाबत जास्तीत जास्त प्रसिध्दी देवून जनजागृती करण्यात यावी.
5.	महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ यांनी उपसमित्यांच्या बैठका घेऊन इतिवृत्त सादर करणेबाबत मा.विभागीय आयुक्त यांनी सांगितले.	<ul style="list-style-type: none"> <li>कंपन्यांचे दूषित पाणी नदीपात्रात सोडण्यात येणा-या कंपन्यांवर कारवाई नाशिक महानगर पालिकेने करावी अश्या सूचना देण्यात आल्या.</li> </ul>
6.	महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ नाशिक	<ul style="list-style-type: none"> <li>महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळाने तीन महिन्यात 6 कंपन्यांना कारणे दाखवा नोटीस बजावली आहे त्यावर जास्तीत जास्त कार्यवाही करण्यात यावी.</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• माहानगर पालिका व माहाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ यांनी मिळून नदी पात्रातील पाण्याचे नमुने दर महिन्याला घेण्यात यावेत याबाबत कार्यवाही करावी अश्या सूचना देण्यात आल्या.</li> </ul>
--	--

जनहित याचिका क्र.176/2012 गोदावरी प्रदूषणाबाबत काम प्रभाविरित्या होण्यासाठी सर्व संबंधित विभागांनी समन्वयाने कामकाज करणे आवश्यक आहे. तसेच प्रत्येक उपसमिती यांनी मागील तीन महिन्यामध्ये केलेल्या कामकाजाचा लेखी अहवाल तात्काळ सादर करावा अशा सूचना देण्यात आल्या. श्री.रमेश काळे, उप आयुक्त (करमणूक शुल्क) यांनी उपस्थितांचे आभार मानुन बैठक संपल्याचे जाहीर केले.

(राजेश मंगेशकर)  
 विभागीय आयुक्त,  
 नाशिक विभाग, नाशिक

क्र.कक्ष-/क.शु-1/ १०१ /2020  
 नाशिकरोड दि.०१/01/2020

प्रति,

- ✓ 1. आयुक्त, नाशिक महानगरपालिका नाशिक
2. जिल्हाधिकारी नाशिक
3. पोलिस आयुक्त, नाशिक
4. मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद नाशिक
5. शिक्षण उप संचालक नाशिक
6. मुख्यधिकारी देवळाली, छावनी, नाशिक
7. प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ नाशिक (MPCB)
8. अधिक्षक अभियंता व प्रशासन (CADA), नाशिक
9. मुख्य अभियंता, निर्मिती नाशिक औष्णिक विद्युतकेंद्र एकलहरे नाशिक
10. कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र औदयागिक विकास महामंडळ (MIDC) नाशिक
11. डॉ. प्राजक्ता बस्ते, प्राचार्य आर्किटक्चर कॉलेज नाशिक
12. डॉ. राकेश कुमार मुंबई (NEERI)
13. सहसंचालक नगररचना नाशिक
14. उप जिल्हाधिकारी भूसंपादन क्र. 2 जिल्हाधिकारी कार्यालय नाशिक
15. जिल्हा माहिती अधिकारी
16. राजेश पंडीत
17. निशिकांत पगारे याचिकाकर्ते